

Postavenie zástupcov zamestnancov pre BOZP pri dodržiavaní podmienok ochrany práce pri hromadnom prepúšťaní, flexikonta, skráteného pracovného času v súvislosti s nadčasovou prácou

Tato časť Metodickéj príručky (ďalej MP) je určená pomôcť pri práci zástupcom zamestnancov, pri zlepšovaní bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, zlepšovaní pracovných podmienok v organizácii a zvyšovaní kultúry práce, pracovných vzťahov. Cieľom je napomôcť zástupcom zamestnancov riešenie uvedených problémov spolu so zamestnávateľom.

Aktívne zapojenie zamestnancov do riešenia úloh bezpečnosti a ochrany zdravia je jedným zo základných princípov nového prístupu, ktorý je právne zakotvený v Zákone NR SR č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých v znení zákona č.309/2007 Z. z.

Zamestnancom bolo priznané právo vyjadriť sa k výberu pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce a k zabezpečeniu pracovného prostredia a pracoviska, prerokovávať so zamestnávateľom všetky otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci súvisiace s ich prácou a zúčastňovať sa na ich riešení. Skúsenosti ukazujú, že aj keď za bezpečnosť pri práci zodpovedá zamestnávateľ, je ťažké dosiahnuť zodpovedajúci pokrok bez aktívnej účasti zamestnancov. Na zabezpečenie efektívnej spolupráce bol zákonom ustanovený inštitút zástupcov zamestnancov (viď. § 19 Zástupca zamestnancov pre BOZP odst. 1. až 6.)

Zástupcovia zamestnancov pre BOZP majú byť v zmysle zákona (NR SR č. 124/2006 Z. z.) na túto funkciu školení (§ 7 odstavec 6. písmeno a/ až e/ zákona 124/2006 Z. z. o BOZP). Doteraz zamestnávatelia školili zástupcov zamestnancov pre BOZP hlavne z bezpečnostných predpisov - snažili sa z nich vychovávať malých bezpečnostných technikov. Čo nie je v súlade s poslaním zástupcov zamestnancov pre BOZP. Zdá sa, že zamestnávatelia nemajú záujem školiť svojich zamestnancov o tom, ako si majú presadzovať zlepšovanie pracovných podmienok a svoje požiadavky. Zástupcov zamestnancov pre BOZP by preto mali školiť nezávislí lektori, ktorí ich naučia prednostne zásadám kolektívnych práv, kolektívneho vyjednávania, asertivity, rétoriky, právneho povedomia, sociálnych zručností a aj predpisov BOZP. Pretože zástupcu zamestnancov pre BOZP vnímame ako parlamentára a vyjednávača.

Funkcia zástupcu zamestnancov pre BOZP dáva možnosť podieľať sa na vytváraní lepších pracovných podmienok, zlepšovaním bezpečnosti a ochrany zdravia na pracoviskách. Dôležité pre výkon funkcie je pozorne počúvať svojich kolegov, aby včas rozpoznal problémy, ktoré ich trápia. Zároveň je nutné chápať aj zámyery vedenia firmy a pohnútky k ich stanoviskám.

Zástupcom zamestnancov pre BOZP zákon zaručuje tieto práva:

- zhromažďovať pripomienky zamestnancov k otázkam BOZP, s ktorými oboznamuje zástupcu zamestnávateľa,
- kontrolovať, či vedúci pracovníci vytvárajú na pracovisku priaznivé pracovné podmienky a zaisťujú bezpečnú a zdravotne nezávadnú prácu,
- kontrolovať dodržiavanie predpisov na poskytovanie OOPP, umývacích a čistiacich prostriedkov,
- zúčastňovať sa vyšetrovania príčin pracovných úrazov, havárií a porúch technických zariadení,
- požadovať od vedúcich zamestnancov informácie o rizikách a spôsoboch ochrany proti nim, na zaistenie BOZP,

- vykonávať kontrolu dodržiavania predpisov na zaistenie BOZP, upozorňovať na nedostatky priamo nadriadeného a požadovať ich odstránenie. Na nedostatky upozorňovať funkcionára ZO IOZ pre BOZP alebo priamo výbor ZO IOZ,
- sledovať plnenie záväzkov kolektívnej zmluvy v oblasti BOZP,
- mať v rámci pracovnej doby vyčlenený dostatok času na vykonávanie svojej funkcie,
- predkladať pripomienky a návrhy orgánom inšpekcie práce pri výkone inšpekcie práce u zamestnávateľa,
- zúčastňovať sa školenia a doškolovania zástupcov zamestnancov pre BOZP.

Pri plnení týchto náročných úloh zástupcu zamestnancov pre BOZP je možné požiadať o pomocnú ruku:

- odborovú organizáciu IOZ,
- komisiu BOZP ustanovenú v organizácii,
- vedenie organizácie,
- zväzový inšpektor BOZP pri IOZ,
- pracovníkov inšpektorátu práce,

Pomôcť môžu aj:

- štúdium bezpečnostných predpisov,
- absolvovanie kurzov asertivity, komunikácie, vyjednávania, sociálnych zručností, BOZP a iných,
- systematické zapisovanie objavujúcich sa problémov a ich riešení,
- príručky, letáčky, zápisníky vydávané v iných firmách,
- konzultácie s bezpečnostným resp. autorizovaným bezpečnostným technikom a pracovníkmi pracovnej zdravotnej služby,
- konzultácie s inými zástupcami zamestnancov pre BOZP (aj z iných firiem),
- čítanie odborných publikácií a článkov z oblasti BOZP, psychológie, sociológie, psychohygieny a iných.

NEZABUDNITE: povinnosti zamestnávateľov sú zároveň PRÁVAMI zamestnancov!

Vid'. príloha č. 1 (Zákon NR SR z 2. februára 2006 č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov §§ 6 až 9).
So všeobecnými povinnosťami zamestnávateľa je nutné sa oboznámiť podrobnejšie.

Spolupráca zamestnávateľa a zamestnancov

Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. o BOZP požaduje od zamestnávateľa (§10 písmeno a. až h.) aby umožnil zamestnancom, príslušnému odborovému orgánu a zástupcovi zamestnancov pre BOZP zúčastňovať sa na riešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vopred s nimi prerokovať otázky týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, najmä im umožniť vyjadriť sa k:

- politike bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a programu jej realizácie,
- návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce, k pracovnému prostrediu a k pracovisku,
- návrhu na určenie zamestnancov, ktorí budú vykonávať úlohy pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a k ich úlohám,
- posudzovaniu rizika, určeniu a vykonaniu ochranných opatrení, vrátane osobných ochranných pracovných prostriedkov a prostriedkov a prostriedkov kolektívnej ochrany,

- pracovným úrazom, chorobám z povolania a ostatným poškodeniam zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa vrátane výsledkov ich zisťovania a k návrhom opatrení,
- spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov pre BOZP a zamestnancov poverených plnením úloh bezpečnostnotechnickej služby,
- oboznamovaniu a informovaniu zamestnancov a ku školeniam zástupcov zamestnancov pre BOZP,
- plánovaniu a zabezpečovaniu oboznamovania a informovania zamestnancov podľa § 7 zákona 124/2006 Z. z. a ku školeniu zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť.

Tento zoznam povinností zamestnávateľa je len časťou ustanovení, ktoré sú zakotvené v:

- Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci č. 124/2006 Z. z.
- Zákona NR SR č. 348/2007 Z. z. zákonník práce v znení neskorších predpisov.
- Zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Uspokojujúce pracovné podmienky sú jednou zo základných práv zamestnancov zakotvených v Ú S T A V E Slovenskej republiky a sú charakterizované:

Fyzickou pohodou

- *primeraná fyzická záťaž,
- *vylúčenie škodlivých faktorov,
- *dobré mikroklimatické podmienky,
- *dodržané zásady ergonómie,
- *sociálne vybavenie pracovísk;

Sociálnou pohodou

- *rešpektované sociálne práva,
- *korektné pracovno-právne vzťahy,
- *dodržaná bezpečnosť na pracovisku,
- *zdravotná starostlivosť,
- *spravodlivé odmeňovanie;

Psychickou pohodou

- *primeraná psychická záťaž, tempo práce,
- *vylúčenie stresov,
- *jasné vzťahy, organizačná štruktúra, náplň práce (každý vie čo má robiť),
- *dobré medziľudské vzťahy na pracovisku,
- *atmosféra koležiality, dôvery a zodpovednosti.

Zdravie

Ochrana zdravia je samozrejmom súčasťou starostlivosti zamestnávateľa o zamestnancov v súlade so zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zdravie nie je len neprítomnosť choroby, ale stav úplnej fyzickej, psychickej a sociálnej pohody. Ochrana zdravia pri práci znamená aktívne vytváranie uspokojivých podmienok a pracovných vzťahov.